

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

REC'D JUN 4 1974

VIENTYBĖ

Oldest Lithuanian Newspaper in the World - Founded 1886

88 Metai 7 Nr.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1974 m. gegužės-May 17 d.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

Jonas Gričius-JAV - Bostono lietuvių radijui premija!

Tar. S-gos filmo vyr. operatorius

Gegužės pradžioje į Jungtines Amerikos Valstijas su grupe tarybinių kinematografinių atvyko Lietuvos nusipelnęs meno veikėjas Jonas Gričius. Jis paskirtas vyriausiuoju operatoriumi bendro Tar. S-gos ir JAV meninio filmo, kuris gaminamas pagal šių dviejų šalių kultūrinio bendradarbiavimo programą. Tai bus dviejų serijų spalvotas muziklas pagal Meterlino "Zydrąją paukštę".

Šiam filmui kontraktą sudarė viena didžiausių Tarybų Sąjungoje Leningrado kinostudija "Lenfilm" su Hollywoodo 20th Century Fox. Filmo režisierius - amerikietis D. Kaukor. Scenarijų parašė šių abiejų šalių dramaturgai. Jame vaidina JAV ir tarybiniai aktoriai. Filmavimas pagrindiniai vyks "Lenfilmo" paviljonuose. Ekrane muziklas pasirodys 1975 metais.

Jungtinėse Amerikos Valstijose Jonas Gričius praleidžia dešimtį dienų, kurių metu aptaria konkrečius "Zydrąsios paukštes" filmavimo klausimus.

Jonas Gričius - žymaus lietuvių rašytojo Augustino Gričiaus sūnus. Jam 45 metai. Prieš 20 metų baigęs Maskvos kinematografijos institutą, kurį laiką dirbo "Lenfilme"; dabar - Lietuvos kinostudijos operatorius, Lietuvos Kinematografijos darbuotojų sąjungos pirmininkas.

Jonas Gričius laikomas vienu geriausių tarybinių operatorių. "Lenfilme" jis filmavo "Hamletą", "Karalių Lyrą", Lietuvos kinostudijoje - "Paskutinę atostogų dieną", Lokarno festivalyje laimėjusią vieną pagrindinių prizų, Don Kichotą, Kalakutus, Paskutinį šilvį, Gyvieji didvyriai, Kononadą, Zingsnius naktį, Sidabrinius burtus ir kitus lietuviškus kinofilmus.

"Zydrąji paukštė" bus trylik-tasis Jono Gričiaus darbas.

Antri metai dvi Bostono FM radijo stotys laimi viso krašto apimtimi Armstrong fondo žyminius už originaliausias ir geriausiai paruoštas radijo programas.

Viena tų stočių yra Bostono Universiteto. Joje perduodamos Garso bangų programos.

Radijo stočiai žymuo paskirtas už Mykolo Drungo programą: Lietuvių liaudies dainos perspektyvoje.

Sprendėjų komisija atkreipė ypatingą dėmesį į tos programos išskirtiną muziką ir provokuojančias mintis.

Svarbiausieji "Garso bangų" veikėjai: Mykolas Drunga, Romas Šležas, Birutė Vaičiūrgytė, Rima Bričkuvienė, Perkūnas Krukonis.

"JURATĖ IR KASTYTIS"
TRANSLIUOJAMA
AMERIKIEČIŲ RADIJUI IŠ WBUR,
BOSTON, MASS.

S. m. gegužės 19 d., sekmadienį, 2 val. popiet, iš Bostono WBUR radijo stoties, 90,9 FM bangomis transliuojama K. V. Banaičio operos "Juratė ir Kastytis" premjera. Šiam didelės reikšmės kultūriniam įvykiui tinkamas aplinkybes sudarė Denis Boyer, kartu su Radiotelefilmininkų ("Garso Bangų") kolektyvu.

Dennis Boyer, veda WBUR stoties "Sunday Opera" programą, (Tęsiama 3 psl.)

Nuotraukoje iš k. į d. sėdi: R. Šležas, B. Vaičiūrgytė. Stovi: P. Krukonis, R. Bričkuvienė, M. Drunga.

SIMO KUDIRKOS MOTINA GAVO JAV PASĄ!

S. Kudirka - JAV pilietis?

Parašiusieji laiškus prezidentui R. Nixon, gavo Valstybės Dep-to sekretoriaus pavaduotojo C. C. Laise laišką, kuriame, tarp kita, rašoma, kad... "Prezidentas Nixon prašė atsakyti į komentarus JAV politikos Baltijos valstybių ir Simo Kudirkos ir jo motinos Marijos Sulskienės klausimais;..

kad JAV niekad nėra pripažinusi priverstinio Baltijos valstybių įjungimo į Tarybų Sąjungą; 2. Kad JAV pažiūros ir veiksmai su šia politine linija derinasi, irgi net viešai patvirtina, nuolat pripažindamos paskutiniųjų laisvų Baltijos valstybių vyriausybės diplo-

(Tęsiama 9 psl.)

Dabar Lietuvoje dainos ir muzikos menas yra pasiekęs aukštumas. Lietuvos muzikos ir dainos ansambliai savo meniškais pasirodymais lanko ne tik įvairias vietas Lietuvoje, bet ir važinėja koncertuodami įvairiuose muzikos centruose už Lietuvos ribų. Čia matome chorą ir orkestrus, užpildančius didžiausias scenas.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas; English Editor Demie Jonaitis; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. EDITORIAL and ADMINISTRATIVE OFFICES at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Pennsylvania universitetas, prisidėjęs lietuviams skautams akademikams, išleido A. Sabaliausko (amerikiečio kalbininko prof. William R. Schmalstiego išverstą) Noted Scholars of the Lithuanian Language. Čia surinktos trumpos biografijėlės kitautaučių ir lietuvių mokslo vyrų, studijavusių lietuvių kalbą ir apie ją palikusių mokslo raštų. Kaina \$3.

Bendruomenė jau išleido anglų kalba tris pranešimus apie "politinį orą ir jo atmainas" dabartinėje Lietuvoje: 1971 metais skyrė 64 pusl., 1972 m. - 88, 1973 - 112.

Būtų įdomu, patirti, kas tuos pranešimus gauda skaityti?

Savo laiku dr. Jonas Šliūpas, jo suorganizuotosios Lietuvių mokslo draugijos vardu Amerikos ir Lietuvos lietuviams tolygius pranešimus apie "politinį orą", leido lietuvių kalba. Jie lietuvių buvo godžiai gaudomi. Buvo du 1890 ir 1891 metų pranešimai: Juos išspausdino Vienybės Lietuvininkų leidėjas Juozas Paukstys. Jie ir šiandien turi svarbios lietuviams istorinės vertės.

Lietuvių Fondas skelbia turįs 3,435 narių, (bet nepasako, kiek gyvų, kiek mirusių) ir \$903,118 kapitalo.

Pernai įvairiems lietuviybės reikalams Fondas pabarstęs \$50,000. Neskelbia, kiek davė mūsų spaudai, kuri Fondą reklamuoja! Prašymų gauti paramos yra susilaukęs \$150,000 sumai.

Kai kurie aukotojai, atrodo, jau ima ir aukų Fondui mažiau duoti. Velionė dr. Rudaitytė savo paliktus \$12,000 santaupų \$12,000 testamentu įsakmiai paliepė panaudoti išleisti poeto Jono Aisčio raštams, o dr. A. Ambrozaitis pranešė: "Gausėja palikimai, kur sumos užrašomos studentų stipendijoms".

Gal jau prisibijoma, kad Fondas nenujotų "šv. Jurgio pašalpiinių draugijų" keliu, kuriuo savo metu nujojo Lietuvos Atstatymo bendrovė, kuri taip pat neturėjo valdiškos kontrolės, kokią, tačiau, laimei, tebeturi mūsų Susivienijimai.

Patikslindamas V. Liulevičiaus surinktą statistiką, buvęs BALFo pirmininkas prel. J. B. Končius, nurodo, kad 1928-1949 metais į Ameriką įleista 11,191 "dypukas", o 1955-1965 m. - apie 11,000. Pagal Displaced Persons įstatymus viso išvietintųjų lietuvių Amerika priėmė apie 33,000. Jie kruta-juda, bet... jau pradeda tirpti tame pačiame Amerikos katile, kuriame tirpo ir tebetirpsta senieji Amerikos lietuviai.

Tėviškės Žiburių redaktorius Kanadoje rašo: "Išsivijos veikla sukasi dviem principais: valstybiniu ir tautiniu; siekiame Lietuvą vėl padaryti nepriklausoma valstybe ir norime kuoilgiausia užsienyje išlaikyti lietuviuose lietuviybę. Tačiau, nuėjus į bile lietuvių susirinkimą, kur šie klausimai svarstomi, nustembi, išgirdęs aštrius nuomonių susikirtimus, savitarpinį nepasitikėjimą, įžaidimo žodžius, intrigas ir užsceninę veiklą. Tartum, suėjo ne vieno, bet kelių priešingų frontų žmonės. Kodėl taip? Dėl to, kad mūsų veiklai trūksta moralinės kultūros. Jei jai ir jos šaltiniui - krikščioniškajai religijai skirtumėm daugiau dėmesio, daug kovų būtų išvengta".

Vienybės skaitytojų laišakai

Tarp to daugelio margų laiškelių, kurie beveik kasdien pasiekia Vienybę, pateikiama daug įdomių minčių, apstu informacijos apie laikraščio skaitytojus ir nuotaikas, kuriomis jie gyvena.

Štai rašo vienas mūsų seniausių skaitytojų, Vienybės vienmetis Zigmąs Jankauskas, prašydamas pakeisti adresą ir priduria: "Eidamas 88 metus, nustoju regėjimo spaudai skaityti, kitus laikraščius atsakiau, bet Vienybę, kaip vienmetę, dar noriu matyti".

Ilgametė Vienybės talkininkė, Petrė Bendžaitis iš Montreal, Kanados, siunčia savo ir kaimyno prenumeratą ir gaillsi, kad negalėjusi naujų prenumeratų parinkti, nes, sako, "esu prispausta didžios nelaimės - nusilaužiau "dešinę ranką". Jai ši laišką rašo prieš trejus metus iš Lietuvos atvykusi mergaitė. Toliau ji paabrėžia, kad jai esą malonu Vienybės matyti pažįstamų asmenų nuotraukas, jų tarpe ir mielos tautietės Bronės Spūdienės. Jai per Vienybę ji siunčia sveikinimų.

Newjersietė Rožė Simelis, prisijusdama prenumeratą, sveikina leidėjus ir linki Vienybei gyvuoti dar ilgus metus.

Maspetietis A. Raudonaitis rašo: "... su dideliu džiaugsmu ir liūdesiu užsimoku prenumeratą už 1972, 1973 ir 1974 metus, laukdamas, kad Vienybė eitų kas savaitę, kaip anksčiau ėjo, nes be jos tikrai yra nuobodu".

Energijos ir ištvermės laikraščio darbe linki iš šiltosios St. Petersburg, Fla. Aldona Alekniėnė, ta proga prisijusdama čekį už prenumeratą.

Taip pat iš Floridos rašo inž. Antanas P. Gabrėnas ir kartu su prenumeratos čekiu siunčia savo sveikinimus bei šias mintis:

Gerbiami vienybėčiai!

Ilgai man ėmė apsispręsti ar jus remti ar neremti, todėl, kad laikas nuo laiko matydavau nepalankius išsireiškimus tarybinei santvarkai. Tačiau jūsų pakritikavimas vaduotojų ir jų politikos, dėl bendravimo su Tarybine Lietuva, įtikino mane, kad jūs esat objektyvūs ir išlaikot lygsvarą.

Aš gerai suprantu, kad išlaikymas laikraščio yra problema - lyg skėčiu nusibalansavimas žengiant įtempta virvė. Pataikaudamas kairiesiems, būsi prakeiktas kairiųjų. Tačiau Vienybė sugeba išlaikyti lygsvarą. O tokia lygsvara gal ir yra realybė, atitinkanti šių dienų gyvenimui.

Palankymas lietuvių spaudos čia Amerikoje tik ir teliko vienintelis būdas palaikyti lietuviybę tarp mūsų amerikiečių. Ypač man patinka Vytauto Širvydo išsireiškimai "... spauda tai viena šaka, ant kurios visi Amerikos lietuviai sėdi. Ją nudžiovinę, visi sukrisime ir mus valdys, kas turės stiprią spaudą".

Aš gal ir gerokai kairėje nuo centro, bet visgi sėdžiu ant tos pačios šakos. Jau 60 metų Amerikoje. Čia augęs ir angliškose mokyklose išmokslingas, bet visgi nepamirštu ir lietuvių kalbos. Tačiau man labai džiugu, kad Tarybų Lietuvoje viskas lietuviška, kaip

niekada kitados. Todėl, kad Vienybė remia mūsų bendravimą su Tarybine Lietuva ir smerkia vaduotojų raketą, aš ir siunčiu jai prenumeratą už trejus metus".

Prisijusdama prenumeratos čekį ir dėkodama už Vienybę, brooklynietė Z. Vitaitienė pridėda, kad didžiūmas senesnės kartos lietuvių išmirę, o jaunesnieji, Amerikoje gimę, tolinasi. Ji toliau rašo, kad toje apylinkėje, kur ji gyvena, atsirado daug portorikiečių. Ji buvusi apvogta ir išgąsdinta keturis kartus.

Sėkmės ir sveikatos Vienybei linki J. Keraitis iš Paterson, N. J., Br. Ginčasuskas iš Indianos rašo: "P. S. Jūsų laikraštis įdomus ir mielai laukiamas".

P. Lakavičius iš Rochester, kartu su prenumerata ir auka, pageidauja, kad Vienybė lankytųsi dažniau.

Iš Hamiltono, Ont., Kanados, skaitytojas P. K. Pleskevičius rašo, kad gaunąs paskaityti Vienybę ir labai norėtų ją užsiprenumeruoti, bet esąs pensininkas ir iš gaunamos paramos vos galys pragyventi, todėl būtų dėkingas tam, kas jam galėtų Vienybę užprenumeruoti, o vėliau pats prisunčia prenumeratos čekį. Kitas iš Kanados užsisako Vienybę ir prašo, kad Vienybė įdėtų joskelbimą, kad jis esąs našlys ir pensininkas ir jam labai nuobodu gyventi. Norėtų susirasti gyvenimo draugę, kuri nebūtų jaunesnė kaip 60 metų. Nenori savo tikros pavardės naudoti. Rašyti Vienybės adresu P. Karoliūnui. Jis sako, kad moters tikyba ir tautybė nesvarbu. Dar kitas skaitytojas iš Kanados rašo, kad negalys atnaujinti prenumeratos, nes esąs sergantis ir silpnų akių.

Martin Turskis iš New Britain, Conn., slysdamas prenumeratą, rašo, kad anksčiau gulėjęs ligoninėje, gavęs širdies pagalbinką pacemaker. Šiuo metu esąs 81 metų. Vienybę skaitęs nuo 1914 m. Esą, per tą laiką perėję daug leidėjų, bet jis vis nustojęs Vienybės skaityti. Baigia laišką, linkėdamas Vienybei ilgai gyvuoti.

Devyniasdešimtmetis Ignas Gri-gaitis iš Pensilvanijos rašo, kad dar laikąs gerai, bet akys jau visai blogai jam tarnaujančios.

Akimis skundžiasi ir Frances Lazdynas iš Harrison. Sako: "Su-Zallavo man akys, negaliu nei skaityti, nei rašyti. Su dideliu stiklu rankoje šį tą matau per ranką. Man labai liūdna, kad nustoju matyt. Vasarą mėgins operaciją".

Už A. Valinčių prenumeratą slysdama, jo dukra Mrs. James Kelly rašo, kad jos tėvas, nors ir negalys pats rašyti, bet skaityti tai dar skaito ir, Vienybę rėmęs praėityje, jai ir toliau linki sėkmės.

O už savo motiną A. Kscenaitienę rašydamas, jos dukra Millie Pietz siunčia čekį, atnaujindama prenumeratą trejiems metams. Dukra sako, kad jos motina ne tik pati perskaityt Vienybę, bet dar duoda ir savo draugel.

VIENYBĖ, 1974 m. gegužės-May 17 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Bostono lietuvių radijas premijuotas

(Atkelta iš 1 psl.)

BATUN kuriam priklauso estai, latviai ir lietuviai, paskyrė 10 savaičių stipendiją norinčiam studijuoti Jungtinėse Tautose, tuo būdu praplėsti savo tarptautinės politikos akiratį, geriau pasiruošti politinei veiklai.

Buvo 22 kandidatai. Iš jų 11 lietuvių, 7 latviai ir 4 estai. Stipendija paskirta Michigano universiteto politinių mokslų studentui, veikiančiam lietuvių jaunimo tarpe, pernai gavusiam Lietuvių Žurnalistų s-gos premiją jauniems žurnalistams - Viktorui Nakui.

Jis yra detroitieško žurnalisto Alfonso ir Bronės Nakų sūnus.

***

Kai kuri mūsų spauda pučia Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, kuri esanti "slaptai" Lietuvoje išleidžiama. Be abejo, jei policija susekė menamą slonistų leidinį Exodus ir ukrainų Viestniką, taip pat slaptai leistas, greitai susektų ir lietuvių Kroniką. Dvidešimtame amžiuje maža žmonių tikėti, kad tokie leidiniai eity Lietuvoje, viešai ar slaptai. Mūsų Kunigų Vienybė, tačiau, kiekvieną numerį verčia anglų kalba (išleisdama po \$800) ir platina tarp amerikiečių. Advertising is living.

***

Washingtonė leidžiamas U. S. News and World Reports bendradarbis rašo, kad 104 milijonai rytų europiečių (nuo lenkų iki bulgarų, tik nesuminė lietuvių, latvių ir estų) nemėgsta nei komunizmo nei rusų, todėl didrusiškumo apaštalamas Maskvoje teikia nemigo naktų ir kasdienio rūpesčio, su tamais, beviltiškais antspalvais atelčiai.

***

Tar. S-gal reikalaujant, Vak. Vokietijos įstaigos uždarė radijo stotį. Buvusiu Amerikos armijos radiofonu per 23 metus rusų emigrantų organizacija iš V. Vokietijos sluntė savo prieškomunistinę propagandą į Tar. Sąjungą. Ši stotis nebuvo registruota V. Vokietijos Susisiekimo ministerijoje. Išvengti komunistų sabotazo, radiofono vieta dažnai buvo kaitaliojama. Dabar sovietams pareikalavus, ji visai uždaryta.

Iš šios stoties perdavinėjo ir latviai savo pranešimus.

***

Lietuviškoje Chicagoje leidžiamoms "Naujienuoms" sukako 60 metų. Jos buvo savaitraštis, nuo 1914 m. rugp. 1 pradėjo išeiti kasdien.

Jų redaktorius nuo pat pradžios (su 9 mėnesių pertrauka 1919 m.), kol pajėgė, buvo 1969 m. gegužės 22 d. miręs dr. Pijus Grigaitis. Dabar jų vyr. red. yra Martynas Gudelis.

***

Venezueloje veikia tarptautinis tautybių komitetas demokratijai tirti (CIPDEM). Jis ypač susirūpinęs pasipriešinti bet kokiam tironijai. To komiteto vadovybė įvesdinta v-ba į kurią įeina ir inžinierius Vladas Venckus iš Venezuelos.

VIENYBĖ, 1974 m. gegužės-May 3 d.

Vokietijoje ruošiamoje dvidešimtoje Lietuviškųjų Studijų savaitėje, šįmet, tarp kitų, paskaitą skaitė amerikietis kun. Stasys Yla, kuris iškėlė išėivijos reikšmę tautinės kultūros kūryboje.

Taip praeityje, taip šiandien, sakė, išėiviai lietuviai nebūtinai turi būti nulaužta kamieno šaka. Girdi, "Tokį vaidmenį mums stengiasi primesti priešai". Čia kun. Yla klydo, nes tą primeta ne priešai, bet draugai. Pavyzdžiui, mūsų politiniai veiksniai kiekvieną iš Lietuvos atvyko lietuvių laiko komunistų šnipu ir draudžia išėiviu lietuviui ieškoti santykių su lietuviams tėvynėje. Geras pavyzdys Bendruomenė. Ji buvo atkviesta į Ameriką padėti išlaikyti lietuvių bendruomenę, bet dabar pasuko minti ALTo pramintą kelią į Washingtoną, o apie lietuvių, ar tautinės kultūros kėlimą - "ū-tu-tu, šalta!"

***

Viena veiklausių SLA moterų 208-toji Kuopa Chicagoje paminėjo savo 50 metų gyvavimo sukaktį. Kuopa susiorganizavusi 1923 m. birželio 11 d. Turi jaunų dukterų skyrių, pavadintą Jaunoji Birutė. Tarp kitos veiklos, ji yra paaukavusi \$200 išleisti prof. Vandos Sruogienės Lietuvos istorijai.

***

Clevelande mirė 55 metus sulaukęs menininkas Antanas Vaikėnoras, kuris gimė 1918 m. Du Bois, Pa., silpnai mokėjo lietuviškai ir Lietuvos nebuvo matęs, bet dalyvavo Clevelande lietuvių veikloje (artimai draugavo su Dirvos redaktorium, K. S. Karpium). Savo meno kūriniais yra laimėjęs 23 dovanas. Kai kurie jo paveikslai buvo nupirkti Ohio valstijos ir išstatyti jos įstaigose.

***

Australijoje jau du lietuviai profesorai. Abu aukštesnius mokslus išėjo ten, nors gimė Lietuvoje. Sydney universitete dirba prof. Alg. Kabaila, o Perth universitete šiomis dienomis vietą gavo prof. Zigmąs Budrikis, gimęs Skuode, 1932 m.

***

Šimtas ateitininkų studentų šįmet stovyklavo Dainavoje (Michigan) ir iš klausė tėvo jėzuito A. Kežio paskaitą apie senuosius Pensylvanija (daugiausia, Shenandoah) lietuvius ir iš Elenos Bradūnaitės išgirdo tų lietuvių dar dainuojamų dainų. Vytautas Maciūnas skaitė paskaitą apie mūsų visuomenės dabartinę sudėtį ir jos santykiavimą su lietuviams Lietuvoje.

***

LATGALIAI, gyvenantys Latvijoje, per New York Times yra pasiuntę Jungt. Tautų Generaliniam Sekretoriui petičiją, kurioje kaltinama dabartinė Latvijos vyriausybė ir Sovietų Rusija dėl vykdomo rusinimo ir latgalių latvinimo. BATUNas yra gavęs tos petičijos tekstą. Pažymėtina, kad bet kokia spauda šių dienų Latvijoje latgalių tarpe yra draudžiama.

"FM" in the PM". Bostono ir apylinkės amerikiečių visuomenė jau yra girdėjusi Čiurlionio "Miške" ir "Jūra" kartu su S. Sondeckio vadovaujamo styginių orkestro atliekamais kūriniais. Jo programos klausytojai yra turėję progos pasigėrėti Virgilijaus Noreikos Žaviu balsu, ir Dennis Boyer, kuris pats yra solistas, sakosi yra įstojęs į šio puikaus lietuvių tenoro didelių mėgėjų eiles.

Ir kitų WBUR radijo programų vedėjai yra parodę susidomėjimą lietuvių muzika. David Letterman per savo klasikinės muzikos programą "Afternoon Concert" yra davęs Kipro Petrausko ir Virgilijaus Noreikos įdainuotų arijų bei Čiurlionio kūrinių.

Šis bendradarbiavimas tarp "Garso Bangų" ir kitų WBUR stoties programų yra žymiai prisidėjęs Lietuvos vardą išgarsinti amerikiečių tarpe.

Didelis Radiotelefilmininkų kolektyvo atsiekimas šioje plotmėje, tai K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" debiutas per Bostono amerikiečių radijo programą. Opera bus perduota visa su atitinkamu pristatymu ir paaiškinimais.

Pagrindines solo partijas atlieks sopranas Dana Stankaitytė - Jūratė, tenoras Stasys Baras - Kastytis, sopranas Margarita Momkienė - Rūtelė ir mezzo-sopranas Aldona Stempuzienė - Kastyčio motina kartu su Chicagos lietuvių operos choru ir Aleksandro Kučiūno diriguojamu orkestru. Libretas - Bronės Buivydaičės.

WBUR stotis šį įvykį plačiai reklamuoja per radiją ir savo mėnesiniame leidinyje, kurį Vienybė prisuntė radijo vadovybė. Ant leidinio viršelio stambus užrašas, skelbiantis "Jūratė ir Kastytis", o taip pat patalpintas ir atitinkamas straipsnis, skatinas klausytojus nepraleisti progos išgirsti šią "vieną lietuvių žavingiausių liaudies operų, kurią būsite bet kada girdėję".

KAS TIE JAUNUOLIAI?

Lietuviškai vadinasi Lietuvių radiotelefilmininkų kolektyvu, angliškai - Lithuanian Media Collective. Tai grupė bostoniečių, susirūpinusių lietuviškųjų reikalų kėlimu Amerikos masinėmis susižinojimo priemonėmis. Šiuo metu kolektyvo branduolį sudaro profesionalas filmininkas Perkūnas Krukonis; profesionalas filmininkas Romas Šležas, Blackside Inc. filmų sekcijos vadovas; studentė ir aktorė Birutė Vaičiūrgytė; filosofijos dėstytojas ir spaudos bendradarbis Mykolas Druga ir bibliotekininkė bei vietinės savivaldybės veikėja Rima Bričkuvienė.

KAIP KOLEKTYVAS SUSIDARĖ?

1972 m. vasarą Perkūnas Krukonis, naudodamasis savo gerais ryšiais WBUR stotyje, jos oro bangomis pristūmė porą vienkartinų lietuviškosios tematikos programų angliškai. Tada jam kilo mintis suorganizuoti pastovią anglų kalba apie Lietuvos kultūrinius

bei politinius lūkesčius bylojančią radijo valandėlę. Išgavo WBUR stoties sutikimą, susirišo su Romu Šležu ir jo kolegomis, kurie jau nuo seno reiškesi vaizdinio bei garsinio elemento įforminimu įvairiausių lietuvių renginiuose. Šis jėgų sujungimas ir pagimdė dabartinį Lietuvių radiotelefilmininkų kolektyvą.

Nuo 1972 m. rudens veda savaitinę pusės valandos radijo programą vardu "Garso Bangos" per WBUR-FM stotį. Transliuodami visas programas vietine kalba, taiko pagrindiniai į dvi klausytojų grupes: (1) į lietuviškai nekalbančius lietuvius, praradusius ryšį su aktyviaja lietuvių visuomene ar jo niekad neturėjusius; ir (2) į amerikietiškąją auditoriją aplamai. Siekia sužadinti ir už savosios visuomenės ribų bent šiek tiek intereso Lietuvos liūdnu likimu ir jos kultūros vaisiais.

Kadangi WBUR stotis grynai nekomercinė, išsilaikanti iš viešųjų fondų ir savo klausytojų-remėjų įnašų, jiems leidžia daugiau savo energijos sukonzentruoti į pačią programos kokybę.

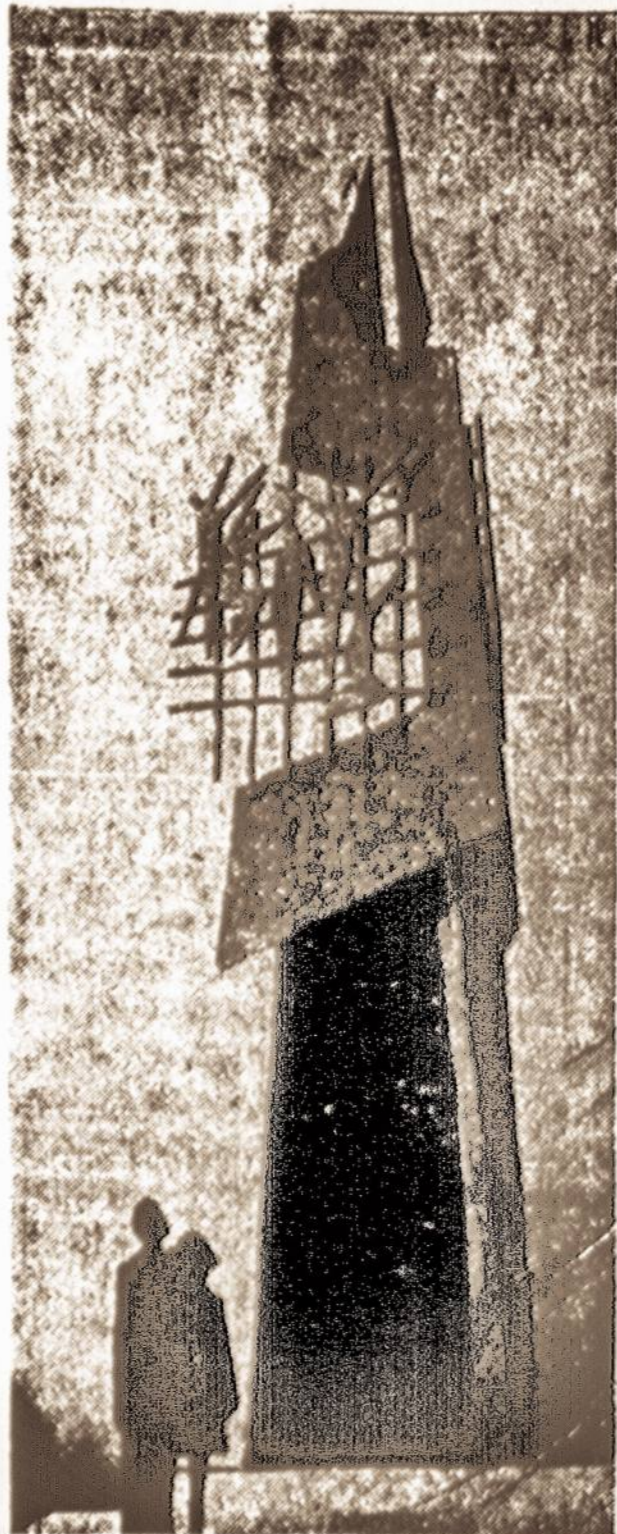
Jų pastangos neliko be atgarsio. Už "Garso Bangų" programą "The Lithuanian Folksong in Perspective" WBUR stotis laimėjo antros vietos Major Armstrong žymenį mokomųjų transliacijų srityje. Major Armstrong atžymėjimai teikiama visos Amerikos apimtimi už pačias originaliausias ir geriausias paruoštas programas. Savo prestižu radijo sluoksniuose jie maždaug atitinka filmų pasaulio "oskarus".

WBUR stotis transliuoja tik klasikinę bei gero džiazos muziką kartu su rimtomis žodinėmis programomis. Jos klausosi didelis tinklas inteligentiškesnės, labiau išprususios ir veiklesnės publikos. Todėl jų pastangos įlietinti lietuviškosios kultūros vertybes amerikiečių sąmoneje čia ypatinai prasmingos. Jų įtaigojami ir kitų programų vedėjai naudojami jų pasiūlytomis geromis lietuvių kompozitorių ar atlikėjų muzika. Štai pats paskiausias pavyzdys - gegužės mėn. 19 d. "Sunday Opera" transliuos K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" veikalą.

Ir toliau jie pasiryžę vesti "Garso Bangų" valandėlę. Kadangi visos programos užrašomos magnetofono juostelėje, jomis gali pasinaudoti ir kitos lietuvių kolonijos. Jie deda pastangų savo programas paskleisti ir kitur.

Šiuo metu taip pat sudaro planus lietuviškos tematikos filmams susukti. Eventualiai jie norėtų pagaminti kelis pusvalandžio draminius-siužetinius filmus, kurie tikėtų amerikiečių televizijos tinklui. Tokiam projektui įvykdyti reikia milžiniškų lėšų. Bet ir šioje srityje jie sėkmingai žengia pirmąjį žingsnį. Lietuvių Fondas kolektyvui yra paskyręs tūkstantį dolerių ta sąlyga, kad tolimesnė parama susirastų iš kitų šaltinių. Jei jiems tai pasisektų, būtų pajėgus įvykdyti didelį užmojį.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

RUOŠIASI UŽDEGTI LAISVĖS
LIEPSNĄ MARQUETTE PARKE

Marquette Park lietuvių kolonijoj ruošiamasi pastatyti paminklą, "Laisvės liepsna".

Geg. 15. spaudos atstovai išklaušė pranešimų apie paminklą ir pasižiūrėjo, kaip ši "Laisvės liepsnos" skulptūra atrodys. Ją statys Marquette parke prie 71 ir California gatvių.

Modestas Jakaitis, Lietuvių Bendruomenės apygardos vicepirmininkas, ėmėsi iniciatyvos suorganizuoti komitetą ir praveisti statybą. Jis paaiškino paminklo tikslą ir susirinkimui vadovauti pakvietė dr. V. Bylaitį, kuris tvarko

organizuojamo komiteto teisinius reikalus, ir Juozą Kulį, politinės partijos atstovą. Organizuojama korporacija, į kurią bus sutraukti visuomeninių organizacijų praveisti paminklo statybai atstovai. Paaiškinta, kad paminklui yra vilčių gauti gerą paramą iš įvairių valdžios įstaigų.

"Laisvės liepsnų" projektą sukūrė skulptorius Ramojus Mozoliuskas. Metalo skulptūra trikampėje aukštin kylančių linijų konstrukcijoje baigiasi kaip tik trijų liepsnų pluoštu. Dviejuose šonuose šuolį perkerta ir pridengia plokštės, kurios primena kalėjimo lango pinučių motyvą ir parodo, kad ne visur pasaulyje žmonės ir tautos gali džiaugtis laisve. . . Žmonių figūrų kontūrai šiapus pinučių yra lietuviškos išsivijos simbolis.

Skulptūra bus 30 pėdų aukščio, naktimis apšviesta ir įremuota dviem vėliavom - Lietuvos ir JA Valstybių.

Prie 67-tos gatvės yra Dariaus-Girėno paminklas, kitam parko gale prie 71 g. norima pastatyti šį paminklą, kuris primintų visus, kurie žuvo ar žūsta už laisvę.

Spaudos susirinkime dalyvavęs svečias kitatautis paminklo statybai paaukojo pirmą šimtinę.

BOSTONIETĖ B. ALEKSAITĖ PAKVIETĖ Į CHICAGĄ

Birutė O. Aleksaitė iš Bostono pirmą kartą šio krašto scenoje pasirodė balandžio 21 d. Laisvės Varpo koncerte Bostone. Jos debiutas gerai pasisekė. Ji jau pakviesta į Chicagą spalio 13 d., kur atliks Margučio radijo rengiamo koncerto programą.

DANA MATAITYTĖ iš Maria aukštesniosios mokyklos gavo Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Moterų gildos stipendiją studijuoti Humanitarinius mokslus ir meną. Pagyrimus už meno darbus gavo Denise Sheperes ir Irena Astrauskaitė.

Dail. Adomas Varnas savo sukurtuvinėje parodoje (jo 95 metų amžiaus proga) Chicagos Tautiniuose Namuose autografoja programą.

Kiekvieną sekmadienio vakarą Chicagos lietuviai turi progos pasižiūrėti savo televizijos programos, kuri vadinasi "Lithuanian TV". Ši programa tęsiasi pusę valandos ir jos vadovu yra Anatolijus Šlutas. Sykl programos dalį atliko Cicero lietuvaitės: L. Sulaitytė (kairėje) ir D. Runimaitė. Sulaitytė padeklamavo D. Urnevičiūtės eilėraštį, o Runimaitė jai pritarė su gitara.

ED. SULAICIO nuotr.

CICERO, III. LB VALDYBOS LAIŠKAS LB NARIAMS

Vasario 11 d. Drauge tilpęs LB Cicero Apylinkės valdybos daugumos pareiškimas prasilenkia su tiesa ir klaidina mūsų apylinkės narius. Minėtas pareiškimas padarytas tik trijų valdybos narių (A. Brusokienės, J. Švedo ir A. Zumaro), kurie nesudaro valdybos "daugumos". Šio pareiškimo reikalus buvo svarstomas sausio 28 d. valdybos posėdyje, dalyvaujant visiems septyniems valdybos nariams ryšium su mūsų pareiškimu, tilpusiu Drauge sausio 18, ir dėl kurio neturėtų kilti jokių abejonių bet kuriam valdybos nariui, nes iškelti faktai kalba patys už save.

Norime atkreipti dėmesį, jog mūsų pareiškimas, tilpęs Drauge sausio 18 d., neturėjo nieko bendro su metinio narių susirinkimo atidėjimu, nes susirinkimas buvo atidėtas sausio 17 d., tai yra, dieną prieš visų valdybos narių posėdį pas kun. J. Stankevičių. Tad primestas kaltinimas, jog "Dėl šių dviejų narių trukdymų metinis susirinkimas buvo atidėtas, nes jie klaidingai aiškino valdybos nutarimus spaudoje", yra nepateisinamas tiesos iškreipimas. Negana to, tuoj po minėto posėdžio, apylinkės sekretorė, įgaliota pirmininko A. Juškevičiaus, paskelbė per spaudą ir radio, jog susirinkimas atidėtas dėl eilės priežasčių, ir kas stebėtina, dėl priežasčių, apie

kurias iš viso per posėdį nebuvo kalbėta.

Pagrindinė susirinkimo atidėjimo priežastis - neturėjimas oficialaus JAV Krašto valdybos rašto, aptariančio registruoto bendruomenės nario sąvoką.

Maždaug du mėnesiai prieš numatytą metinį susirinkimą valdybos pirmininkas buvo prašytas šiuo reikalu kreiptis į LB Krašto valdybą ir gauti paaiškinimų. Deja, prieš tris dienas prieš metinį susirinkimą buvo pareikšta, kad nieko tuo reikalu nepadaryta ir kad registruoto nario sąvoka turi būti išsiaiškinta. Šiuo reikalu paskelbtas Drauge JAV LB Tarybos VI sesijos nutarimas penkių apylinkės valdybos narių buvo ignoruotas. Kodėl? LB Statuto 14 paragrafas sako: "JAV LB Taryba yra vyriausias JAV LB organas".

LB statuto 75 paragrafas sako: "Apylinkės vyriausias organas yra apylinkės susirinkimas", o paragrafas 83 a "Apylinkės valdyba vykdo JAV LB įstatų uždavinius, LB Krašto valdybos pavedimus ir apylinkės suvažiavimo nutarimus". Mūsų prašymas buvo ir yra, kad mūsų Cicero LB Apylinkės valdyba tuo ir vadovautųsi.

"Daugumos" pareiškime taipogi sakoma, jog "apylinkės lietuvius registruoja ir jų kartoteką tvarko apylinkės

(Tęsiama 5 psl.)

CICERO, ILL. LB LAIŠKAS.

(Atkelta iš 4 psl.)

valdyba". 1973 m. sausio pirmame valdybos posėdyje kartotekos vedėjo pareigos buvo pavestos J. Arštikiui. Tačiau per visus metus šis svarbus darbas kelių valdybos narių buvo ignoruojamas, neleidžiant pasinaudoti vėliausiomis žiniomis ir paskutinių rinkimų į JAV LB Tarybą balsuotojų sąrašais.

Šiuo metu apylinkės sąrašuose yra apie 600 registruotų apylinkės narių. Šie sąrašai nėra pilni, adresai pasikeitę ir reikalauja pataisų. Pakartotinai prašant pirminką, vis tik kartotekos vedėjas prie šių balsuotojų sąrašų nebuvo prileistas. Kažkodėl šia privilegija tesinaudoja tik keli valdybos nariai ir nežinia kuriam tikslui šie sąrašai bus panaudoti. Kai dėl amerikiečio policininko pasisamdymo, priimant solidarumo įnašus, savo nuomonės nekartosime, bet leiskite pacituoti ištrauką iš Darbininko Nr. 8 vedamojo. "Laikyti policininko kvietimą tokiose aplinkybėse "normaliu" reiškiniumi tegalėtų tik "ne-normalus" veikėjas. Galėtų tai laikyti "normaliu" reiškiniumi dar ir tas, kuris pripratęs prie atsineštos tradicijos, kad kiekviename susirinkime būtų valdžios atstovas-policininkas".

Jau antri metai kaip Cicero apylinkė be perstojo yra pliekiamama kelių laikraščių puslapiuose ir tuščia propaganda niekinami apylinkės jaunimas šmeižiamas spausdinamuose straipsniuose ir net dar neseniai "apdovanotas" Lenino ordinais. . . Čia LB

Cicero apylinkės valdyba tyli. Kada keliamas balsas prieš nesiskaitymą su LB įstatais, tai mums grasinama LB teisių praradimu.

Tačiau kada apylinkės sekretorė kreipiasi į amerikiečių įstaigas, tyrinédama LB organizacijos legalumo klausimą ir skelbia sensacinius pareiškimus spaudoje, tai ta pati Cicero apylinkės valdybos dauguma tyli ir laiko, jog tai teisėta ir normalu.

Ar gi mes ardome bendruomenės solidarumą, vadaudamiesi veikiančiu statutu, kooperuodami su aukštesnėmis JAV LB institucijomis ar ta valdybos "dauguma", kuri nori įvesti į JAV Lietuvių Bendruomenę anarchistinę sistemą?

ANATOLIJUS MILŪNAS
JUOZAS ARŠTIKYS

RED. PRIERAŠAS: Šis pareiškimas Draugo dienraštyje nebuvo patalpintas. Jį pasirašiusieji yra LB Cicero apylinkės valdybos nariai, nesutikę su kitų penkių jos narių diktatūra.

IZRAELIO MOKYTOJA

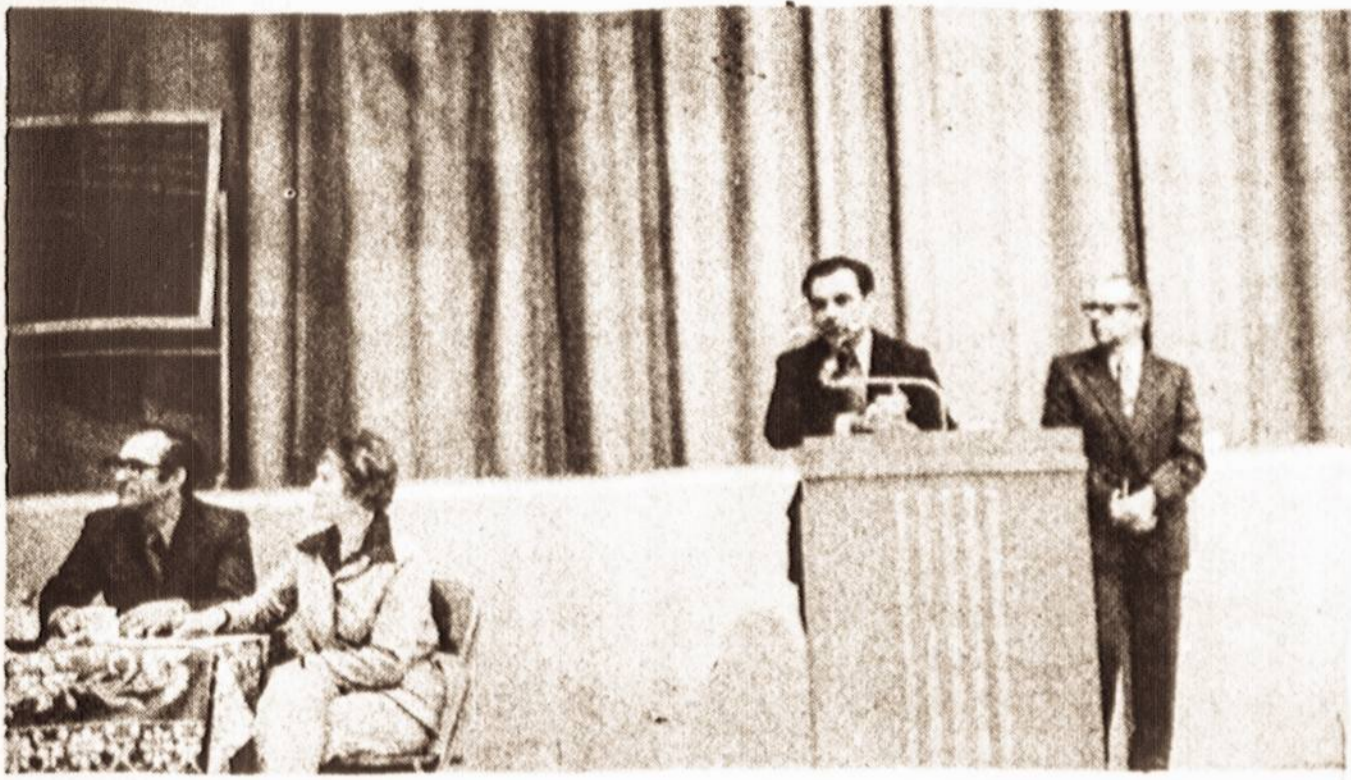
Galią Jacobsonaitę, Izraelio mokytoja, atvyko į Ameriką trims mėnesiams. Nori pažinti svarbesnius miestus, mokslo įstaigas ir pramonės centrus. Ji viešėjo New Yorke, Philadelphijoje, Detroite ir kitose vietose. Pabuvojusi Chicagoje, ji vyks į vakarus, lankys Las Vegas.

Lankydamas Izraelį, Algis Kazlauskas susipažino su Jacobsonaitės giminėmis. Chicagoj apsisitėjo pas Kazlauskus Marquette Parke. Eilė jaunuolių viešniai rodo įdomesnes apylinkių vietas.

Curie-Skladovskos mokyklos salėje įvyko Chicagos skautų-skaučių visų tuntų sueiga, skirta jų globėjui Sv. Jurgiui paminėti. Joje dalyvavo apie 700 organizuoto jaunimo, kuris čia paradavo, atliko oficialius raportus bei atliko meninę dalį. Nuotraukoje "Aušros Vartų" tunto tuntininkė Alė Namikienė užriša kaklaraiščius naujai į skaites pakeltoms merginoms.

ED. ŠULAIČIO nuotrauka

Vaidas iš Cicero Lietuvių Bendruomenės susirinkimo balandžio 9 d., kuriame dalyvavo rekordinis narių skaičius (virš 250). Susirinkime kalba JAV LB Krašto valdybos pirm. J. Gaila iš Philadelphijos. Šalia jo - susirinkimo pirm. Stepas Ingaunis. Kairėje sėdi LB Vid. Vakarų apyg. pirm. R. Kronas, kuris Krašto valdybos pavedimu sušaukė šį susirinkimą, kadangi ankstesnioji diktatūrinių pažiūrų LB Cicero apyl. valdyba buvo atsisakiusi jį sukviesti.

ED. ŠULAIČIO nuotr.

Chicagos skautų akademikų susirinkime Mėnės salėje kalba buvęs Vilniaus bei Varšuvos universitetų profesorius dr. Dovydas Fainhauzas, tema: "1863 metų sukilimas Lietuvoje". Šis mokslininkas, kuris dabar gyvena Izraelyje, tiria JAV įsikūrimo galimybes. Šalia Fainhauzo - skautų akademikų vadovai - R. Dirvonis ir J. Dainauskas.

BALZKO MUZIEJUS CHICAGOJE PRAŠO:

Balzko Lietuvių kultūros muziejus per daug metų renka medžiagą, liečiančią Amerikos lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Lietuviai, prieš daug metų apsigyvenę Chicagoj ir jos apylinkėse, daug prisidėjo prie kultūrinio ir socialinio gyvenimo aktyvumo Chicagos mieste ir visoje Illinois valstijoje.

Lietuvių Kultūros muziejaus direktorių taryba nutarė paspartinti įvairios informacinės ir kitokios muziejinės medžiagos rinkimą, liečiančią lietuvių kultūros klestėjimą, daug padėjusią šio krašto kultūrinei pažangai.

Taryba taip pat nutarė prie muziejaus įsteigti specialų lietuvių komitetą 200 metų Amerikos Nepriklausomybei paminėti. Tikslas

būtu: rinkti lietuvių kultūros eksponatus, organizuojant specialų vieneta, kuris rūpintųsi eksponatų priežiūra ir tų eksponatų parodymu kitataučiams, artinantis Amerikos 200 metų nepriklausomybės 1976 m. paminėjimui.

Kiekvienas, turintis bent kokią lietuvių kultūrą liečiančią medžiagą, maloniai prašomas pranešti muziejui telefonu 847-2441. Tokią medžiagą muziejus pasirūpins iš dovanotojo paimti ir jam bus raštu pranešta apie dovanų gavimą.

Taip pat kiekvienas, norintis prisidėti prie muziejaus sudaryto komiteto Amerikos Nepriklausomybei paminėti, maloniai prašomas atsiliepti ir savo nusistatymą pranešti muziejaus direktoriui Stanley Balzekui, Jr.

Balzko Lietuvių kultūros muziejaus komitetas

LAZDYNAI, LAZDYNAI...

Lazdynai – šiuo metu pats populiariausias ir gražiausias naujas gyvenamasis rajonas ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje. Architektai čia surado puikų kompozicinį sprendimą, harmoningai įjungė pastatus į gamtos aplinką, reljefą, sutelkdami rajonui savitą, jaukų charakterį, o žmonėms – patogias, gražias gyvenimo sąlygas.

Lazdynų rajono autoriai – architektai Vytautas Čekanauskas, Vytautas Balčiūnas, Vytautas Brėdikis, Gediminas Valiuškis, taip pat inžinieriai statybininkai Algimantas Kleinotas ir Vincentas Šileika gavo aukščiausią – Lenino vardo – premiją.

Vyriausiasis projekto architektas Vytautas Čekanauskas šitaip pasakoja apie tai, kaip pirmą kartą gimė Lazdynų rajono sumanymas:

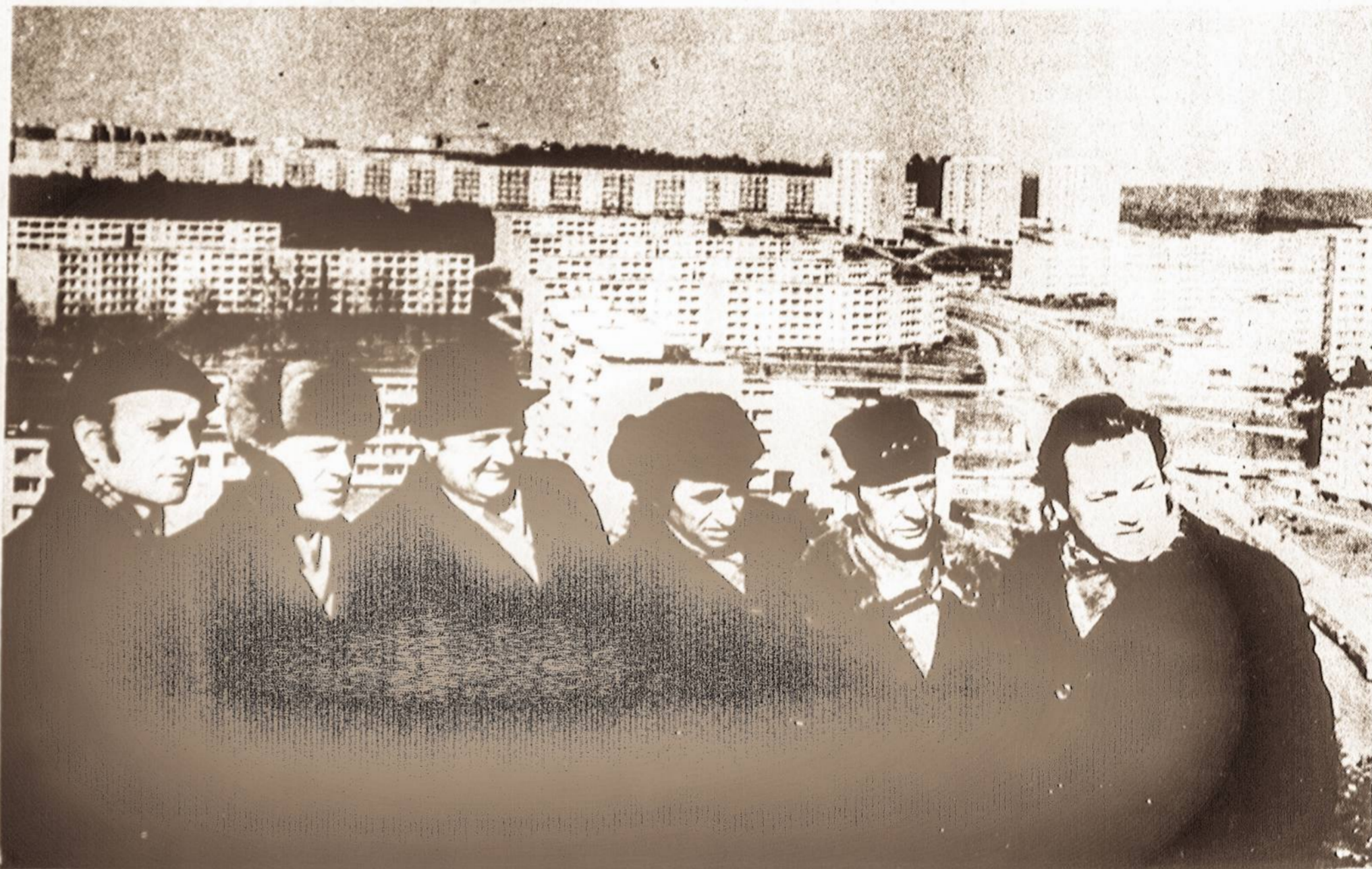
Aple ištiso naujo rajono statybą Vilniuje imta galvoti jau seniai, apie 1958 m., kai tik pradėti statyti stambiaplokščiai namai Partizanų gatvėje. Pirmąjį rajoną buvo galvojama statyti Burbiškėse, aerouosto pusėje. Jį turėjome projektuoti kartu su architektais V. Brėdikiu, broliais A. ir V. Nasvyčiais, J. Makariūnu. Tačiau tos vietos atsisakyta dėl triukšmo, netinkamų sąlygų. Buvo aišku, jog miestas turi eiti kiton pusėn, kur jis iki tol apsiribojęs Nerimi.

1962 m. apsislota ties Lazdynais. Su V. Brėdikiu padarėme I projektą. Tačiau mūsų rajonas buvo visai už miesto, statybai reikėjo paruošti tinkamą dirvą: nutiesti komunikacijas, pastatyti per Nerį tiltą ir t. t. O čia reikėjo jau statyti. Namų statybos kombinatas dirbo pilnu tempu, gamino stambiaplokščius industrinius gaminius. Todėl statėsi Antakalnis, išaugo Žirmūnai, ir tik 1966 m. grįžome prie Lazdynų. Pirmasis projektas buvo pakoreguotas, prasidejo jo detalizacija.

Kai gavome su V. Brėdikiu šį užduotį, pirmiausia mums reikėjo prisijungti prie miesto. Rinkome tiltui vietą. Svarstėme, kaip prieti prie tų keturų, kurios kiu tuoj už upės, kaip jų nesugadinti.

Vienas mikrorajonų centrų. Kairėje restoranas Lazdynai.

Lietuvos architektai ir inžinieriai – naujojo Vilniaus rajono kūrėjai. Iš kairės į dešinę: arch. Vyt. Brėdikis, inž. statybininkas A. Kleinotas, inž. statybininkas V. Šileika, arch. Vytautas Balčiūnas, Vilniaus miesto vyr. arch. Ged. Valiuškis, projekto vyr. arch. Vyt. Čekanauskas.

Norėjome, kad gatvės ne tik tarnautų privažiavimui, bet ir pritaipytų prie rajono reljefo. Pirmasis sprendimas, kuris ir liko pagrindu, buvo toks: keturi mikrorajonai su visuomeniniu-prekybiniu rajono centru vidury. Šitą žiedą kerta per visuomeninį-prekybinį centrą einanti miesto reikšmės magistralė – Kosmonautų prospektas. Na, ir keturios pėsčiųjų alėjos. Jos turėjo eiti iš kiekvieno mikrorajono į centrą, įjungti parduotuves, mokyklas, kioskus. Toks buvo pagrindinis rajono karkasas. Paskui jau darėme detalaus išplanavimo projektą.

Ir tada jau, be abejo, prireikė didesnės architektų talkos. Juk Lazdynai – tai visas atskiras miestas, toks, sakysime, kaip prieškariniai Šiauliai, kuriame turi būti viskas, ko tik žmogui reikia. Rajonas planuotas 42,000 gyventojų. Daugybė gyvenamųjų namų, įvai-

rių įstaigų. Detalizuojant projektą, dirbo visas būrys architektų. Žinoma, derindavome kartu viską – kiekvieną dangą, kiekvieną takelį...

Esu dėkingas architektams A. Leckienei, O. Geriekienei, G. Balėnienei, S. Katiliui, A. Bražinskui, vyriausiajam inžinieriui K. Diktornui. Jie daug man padėjo, daug įnešė naujo, o kai kurie, pvz., S. Katilius, ir dabar dar padeda, vykdamas autorinę priežiūrą.

Daug Lazdynams nusipelnė ir mūsų instituto vyriausiasis archi-

tektas V. Balčiūnas, vyriausiasis Vilniaus miesto architektas G. Valiuškis. Jie padėjo išspręsti pagrindinius, kardinalinius uždavinius.

Didžiausius kontaktus palaikydavome su V. Šileika – vyriausiu statybininku ir A. Kleinotu – vyriausiu gamybininku. Šaunūs vyrai! Įgyvendinant projektą, jie yra įdėję nepaprastai daug širdies, darbo, gerų norų.

Projektuojant Lazdynus, kaip vyriausiajam architektui, buvo visų sunkiausias dalykas – namai.

Pastatai harmoningai įjungti į gamtos aplinką...

Naujas, atskiras miestas

Serijinė gamyba, standartas, kokybė. . . Būtų idealu, jei galėčiau suprojektuoti visą rajoną, o jame kiekvieną namą atskirai. Bet mūsų laikais tai tolygu svajonei. Prisimenu iš tarptautinio architektų leidinio toki paveikslėlių. "Kur Roma? Kur Paryžius?" O piešinyje - du vienodi savo išvaizda rajonai. . .

Na, žinoma, mes stengėmės padaryti, ką galėjome. Namus taikėme prie vietovės, kaitaliojome jų aukštį, išdėstymą. Projektuodami namus, daug triūso įdėjo inžinierius V. Zubrus, architektai B. Krūminis, V. Sargelis.

Rezultatai akivaizdūs. Jau pati Lazdynų panorama, įvažiuojant į rajoną, siluetas įdomiai nuteikia. Lazdynų gyventojai ir svečiai ypač tai jaučia. Gamta, kalneliai, pušynėliai, kiekviename žingsnyje vis naujos, netikėtos perspektyvos, miesto vaizdai negali nežavėti.

Dabar jau lyg per miglą atrodo tie ramūs, gražūs pušynėliai, siūbuojantys javai, kuriuos čia radome. Tokia architekto dalia: ateini ir žinai, kad tą ramumą sugadinsi. Stengiesi bent išsaugoti tai, ką gali. O gamtos elementai mieste labai reikalingi.

Iš mūsų projektuotų keturių alėjų pėstiesiems viena išėjo lyg ir ne visai tokia, kaip buvome numatę. Ji įgavo naują aspektą, bet gal dar svarbesnį - gamtos, lyriškumo. Nuo jos atsiveria gražūs vaizdai, ji

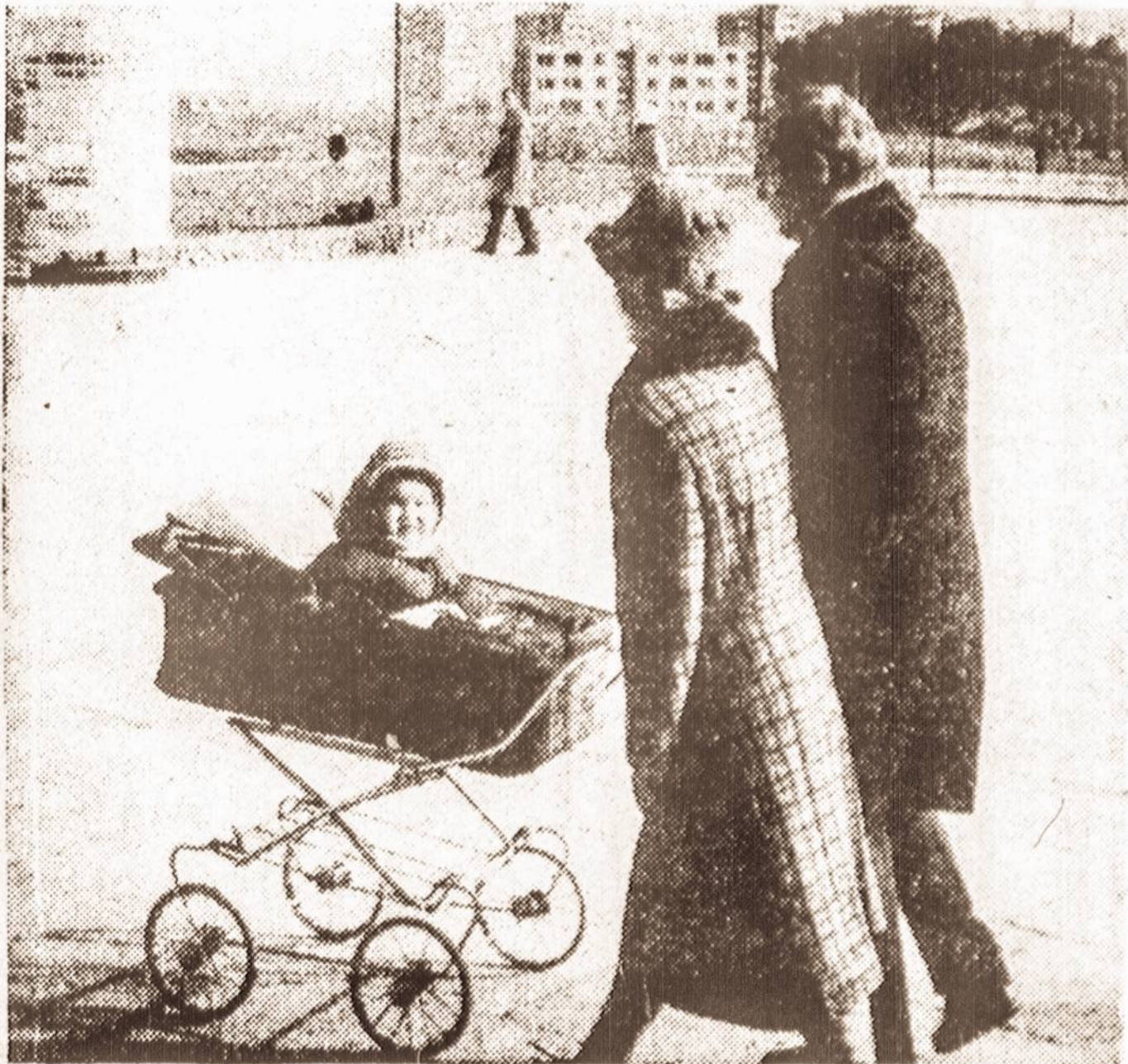
(Tęsiama 10 psl.)

Lazdynai - pats populiariausias ir gražiausias rajonas ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje.

Architektų gatvė - viena gražiausių gatvių Lazdynuose.

Jaunas miestas - jauni ir jo gyventojai.

THE ENGLISH VIENYBĖ

THE UNITED STATES, THE WEST, CANADA ...AND THE ETHNICS...

As others see us!

(The distinguished American bimonthly *The American* bimonthly *The American West* published the following absorbing article by Wallace Stegner in the form of a Letter from Canada in its 10th Anniversary Issue of January 1974. Mr. Stegner described Canada's search for national identity and the role played in this process by the so-called "Ethnics", among them, of course, our large Lithuanian community in Canada.

(The *American West* is published at 599 College Avenue, Palo Alto, California 94306. Single issues are \$2.00, annual subscriptions \$9.00 for six issues. It is a publication to keep and cherish.)

AS A MAGAZINE ESTABLISHED TEN YEARS AGO to reflect and report the history, geography, and special culture of a vast and various region just developing a coherent sense of itself, *THE AMERICAN WEST* may be interested in the nativist revolution going on north of the border. A western American feels emotionally and intellectually at home in the present cultural climate of Canada, and he doesn't have to go to western Canada to feel the shock of recognition. Even in Toronto, a thoroughly eastern city and the cultural capital of English-speaking Canada, he encounters fellow provincials struggling to emancipate themselves from external domination and achieve an art and literature of their own. As expressed in Toronto, the mood is national, not regional, but it has inevitable regional accompaniments, and it differs hardly at all in its essentials from the mood that motivates a dedicated member of the Western Literature Association. What is more, it dominates Canadian forums and Canadian cultural dialogue. It is the hottest topic in town.

One thing the American regionalist is not prepared for is the degree of governmental support for the movement and the ways in which the cultural ground swell lifts and bears up what in the United States would be purely political activities. One is impressed, for instance—knowing the importance of little magazines in bringing together the producers and consumers of any literary effort—to learn that on October 4, 1973, the Canada Council, the government-directed cultural foundation, gave grants totalling more than \$300,000 to thirty-two small publications. Many of these magazines were what Canada knows as "ethnics," some were national, some regional. All were supported as contributing to the larger nativist effort.

In the October issue of *MacLean's*—which calls itself "the Canadian national magazine" and is currently the most widely-read Canadian periodical—a lead article by Hugh MacLennan passionately warns Canada not to be taken over by the United States as Scotland was taken over by England, and an editorial celebrates the health, cleanliness, decency, variety, and hopefulness of the Canadian land and people. In effect, the editor says what hockey player Phil Esposito said after a bitter defeat by the Russians: "We love Canada!" Personally, I cannot imagine a professional American athlete making such a remark, nor can I imagine a leading American magazine asserting an unabashed love of country. But I can imagine an American expressing passionate affection for the *region* he comes from; and I can imagine a regional periodical editorializing on the physical and spiritual advantages of South, Midwest, or West. Part of the charm of regionalism is that it permits us to disavow the industrial civilization, the zoo cities, the eastern arrogances, the anomie and malaise of our country. We feel healthier and saner regionally than we can nationally. So do Canadians with respect to the United States, conceived as a monolith. Just as they do not always recognize how large a component of regionalism there is in their nationalism, so they don't always realize that in their local patriotism and their feelings toward the sources of power and domination, they sound almost exactly like an American province. But it would not do to tell them too bluntly, for what they do not want to be is anything American. They want to define, and if necessary, become themselves.

Hence the strong public interest in two one-man shows now in Toronto galleries. One displays the paintings of David

Blackwood, descendant of generations of Newfoundland sealers and fishermen, the other the paintings of the extraordinary William Kurelec, the son of Ukranian immigrants to Saskatchewan. Both are very strong painters of their own regional aspects of the Canadian scene, and both deserve the highly respected attention they get. But if one continues the analogue between regionalism and nationalism, one knows that any painter of the Canadian scene, even a poor one, would in these times benefit from a degree of overpraise.

Canadian identity, whatever that is—and everybody wants to know—is sought with the eagerness that always marks the efforts of cultural groups in a new country just coming of age. One suspects that the search is not going to produce any very dependable definition of the Canadian or the Canadian spirit. In most such situations what results is a paralyzing self-consciousness rather than a firm and confident sense of self. Identity is a thing that is recognized, not a thing that is created or defined, and any western regionalist could tell Canadians not only that they are reproducing a process that has been repeated in America, in successive regions, ever since the Connecticut Wits set out to write the American Epic, preferably in blank verse and preferably about such subjects as Niagara Falls and Daniel Boone's discovery of Kentucky, but that "Canadian" is going to be an even harder word to define than "westerner," or "American."

It would be easier to say what a Canadian is not than what he is, and many variations on how he is not a colonial Englishman, and not a provincial American, may be heard at a number of literary and ethnic symposia in Toronto. The topic is also discussed in every magazine I pick up. I expect to hear it between the lines in a series of thirteen hour-long television dramas, written by prominent Canadian authors such as Morley Callaghan, Robertson Davies, and William Mitchell, which are being produced by Fletcher Markle for CBC.

I expect to hear, too, and have already heard, that the Canadian takes his character in some mysterious way from the wilderness. Three quarters of all Canadians live in the narrow belt along the border, a belt hardly a hundred miles wide. They are hemmed in by the United States on the south as they are hemmed in by forest and tundra on the north, but the mystique is that it is the wilderness that has shaped them, even though they may have lived for six generations in Toronto or Montreal. A recent anthology of Canadian writing is entitled *Marked by the Wild*. And how familiar that sounds to a westerner! For we too have some sort of notion that the great open spaces have made us different from other Americans, and certainly from all Europeans. We may even be right, and so may the Canadians. But either of us would have a hard time demonstrating just *how* we are different.

Whatever national identity a Canadian thinks he discovers, it is sure to be a lowest common denominator of the broadest kind, for Canada began and developed as a nation divided in two, split between two frontier nations with different languages, backgrounds, culture, religion, and loyalties. Even now, when a Torontan searches for the Canadian character, it is an English-speaking character he instinctively expects to find. He thinks of the French of Quebec as an ethnic minority; the Quebecois, however, think of themselves as a nation.

On top of that fundamental division, more profound and divisive than anything the United States has ever known, except for the slave-free division, there have been other divisions. Loyalists fleeing from the American Revolution, Scotch and Irish, refugees from England and the potato famine—all settled in the Maritimes and have retained qualities of character and language unlike those of other Canadians. Moreover, since World War II Canada has welcomed millions of new immigrants from every part of the world. Toronto is reported to contain four hundred thousand Italians; one of every three Torontonians is foreign born. And there are Czechs, Lithuanians and Latvians, Ukrainians, Greeks, East Indians, Jamaicans, who not. But the melting pot which was American gospel until perhaps a generation ago has never been gospel in Canada.

(Continued in the next issue)

Praeger Publishers of New York and Washington are publishing a series of books "How They Live and Work" and in 1973 issued "The Russians" in which the author, William Henry Parker, has this to say about the Baltic Republics:

"The three Republics of Lithuania, Latvia and Estonia, which border upon the Baltic Sea, have a combined area of 75,000 sq. m. - somewhat smaller than Great Britain and roughly the size of Nebraska. They contain some 7 million inhabitants, mainly Lithuanians (2,507,000 at the 1970 census), Latvians or Letts (1,342,000), Russians (1,308,000) and Estonians (925,000).

The three Baltic nations have a long history of foreign domination, whether by Poles, Swedes, Germans or Russians, but they experienced a brief interlude as nominally independent sovereign states from 1918 to 1940. Previously they had formed part of the Russian Empire; now they are constituent Republics of the USSR. Lying between the great warrior nations which have for centuries fought to control the Baltic, these Baltic lands had been repeatedly devastated by war. Along with Kaliningrad oblast, they form the Baltic economic region. Kaliningrad oblast consists of part of the former German province of East Prussia.

The Baltic region is a lowland diversified by hummocky hills, undulating plains and badly drained depressions. Marshes and small lakes are common amidst the morainic hills, which are ridges and mounds of clay, sands, gravels and boulders gathered up by the great ice sheets of the Ice Age on their advance and dropped haphazardly as they melted away.

There are some favored areas with better drainage and soils where cereals and sugar beets are grown or where market gardens work to supply the cities with vegetables, but the predominant form of agriculture is livestock rearing with some flax and potatoes. There is little mineral wealth apart from Estonian oil shales, which are exploited for the generation of electricity and the manufacture of chemicals.

Centrally placed Riga (population 750,000) is the capital of the Baltic region and of the Latvian Republic. It is a great seaport and manufacturing town and, like the other large cities of the region, preserves medieval quarters with narrow crooked streets and old German architecture, to which have been added new blocks of flats and factory buildings."

(The author, W. H. Parker, is a M. A., B. S., Ph. D and a lecturer of the USSR at the University of Oxford and has visited Russia. He wrote "The Soviet Union" and "An Historical Geography of Russia".)

ALL ARTICLES, news items and letters which have not appeared in the English page will be published in the near future. Please address all correspondence to: Vienybe, c/o Valerie Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

MARIJA ŠULSKIENE GAVO JAV PASA

(Atkelta iš 1 psl.)

matinius ir konsularinius atstovus, o taip pat rado pripažinimą ir oficialiuose JAV vyriausybės pareigūnų raštuose bei viešuose forumuose, kaip pav. ir tokiose Jungtinėse Tautose.

"Mes - toliau rašo - esame įsitikinę, kad mūsų pastangos pagerinti Rytų-Vakarų santykius ir pasiekti pastovumo Europoje bus naudingos ir Baltijos valstybėms.

Užtikrina, kad šios pastangos neįjungiančios jokių pakeitimų JAV politikoje, t. y. nepripažinti priverstinio Baltijos valstybių inkorporavimo į Tarybų Sąjungą.

"Mes paremiame visas tautas kovojančias už savo apsisprendimo teisę."

Toliau rašo, kad "JAV vyriausybė bandė kreiptis į Tarybų S-gos pareigūnus p. Kudirkos reikalui. Tar. S-gos pareigūnai mūsų intervenciją atmetė, aiškindami, kad bandome kištis į jų "vidaus reikalus".

Vėliau vyriausybės pastangos padėti p. Kudirkai per Tarptautinį Raudonąjį Kryžių taip pat nebuvo sėkmingos. Kiek galime rūpestingiau sekėme p. Kudirkos kalinimo aplinkybes. JAV Pasiuntinybę pasiekiančios žinios rodo, kad Marija Šulskienė gyvenanti Griškabūdy, Šakių apskr. apie Kudirką nieko negirdėjusi nuo 1973 m. rugsėjo mėn. "JAV pareigūnai tiria pranešimus, kad p. Kudirkos motina

yra gimusi JAV-se ir dėl to įgali būti laikoma Amerikos piliete. Jeigu būtų nustatyta, kad ji yra Amerikos piliētė ir kad Simas Kudirka, dėl savo motinos, gali taip pat reikalauti sau Amerikos pilietybės, aišku mes į tai atkreipsime Tar. S-gos vyriausybės dėmesį. . ."

"Mes manome, kad šiuo metu veiksmingiausia pagalba p. Kudirkai būtų suteikta privačių ir įvairių grupių veikimu, kas primintų Tar. S-gos vyriausybės žmonėms, jog Kudirkos likimu Amerikos žmonėse yra nuolatinis susidomėjimas". Simo Kudirkos motina Marijona Šulskienė: Amerikos ambasados pareigūnams pristatyta. Metrikomis įrodžius, kad Šulskienė yra gimusi Brooklyn, N. Y. ir krikštyta Angelų Karalienės parapijoje, vilties jai gauti Amerikos pilietybę, ir Simas Kudirka tada gali gauti Amerikos pilietybę, jei nos norėtų.

Tai buvo padaryta ir jau geg. vidury Amerikos spaudoje vėl paskirta vietos Simo Kudirkos reikalui. Kai kurie laikraščiai paskelbė didelę antraštę "Kudirka, sovietų kalinys, Amerikos pilietybę".

Spaudą vėliau painformavo Valstybės departamentas, patvirtindamas, kad Kudirka turi teisę į dvigubą pilietybę, kad jo motina Marija Šulskienė tikrai yra gimusi Brooklyne, Angelų Karalienės baž-

nyčioje krikštyta ir dabar jaugavo Amerikos pasą. Jos sūnus Simas yra gimęs 1929 dar jai prieš ištekant, turi jos pavardę ir pagal McCarran-Walter aktą yra motinos pilietybės.

Amerikoje ambasados Maskvoje patarėjas Adolf Dubs paaiškino telefonu kongresmanui Robert Hanrahan (resp. iš Ill.), kad Šulskienė dabar reikia gauti tik Tarybų S-gos išvažiavimo vizą. Du jos prašymus Tar. S-ga, tačiau jau atmetė, bet tada dar ir jie netikėjo, kad ji yra Amerikos piliētė. Ji bijojosi, kad išėjusi iš JAV ambasados su Amerikos pasu galinti būti sulaukyta.

Washington gauta žinių, kad Simo Kudirkos motina telefonusisiekė su Amerika ir savo giminėms pranešė apie savo gavimą. Kurį laiką su jais ir pasikalbėjo.

Kongresmanas Robert P. Hanrahan iš Illinois pažadėjo kreiptis į Tarybų S-gos delegaciją, atvykusią į Washington, D. C. tartis JAV-USSR prekybos reikalais, kad ji paspaustų Tarybų S-gos įstai-gas M. Šulskienėi išduoti išvykimo vizą.

M. Šulskienė yra 67 m. amžiaus. Iš Brooklyno tėvai ją į Lietuvą išvežė kai ji buvo vos 6-erių metų amžiaus.

Tarybų S-goje Šulskienėi padeda disidentas Sergei Kavalev.

Dayton, Ohio tauty šventė

Gegužio 31, birželio 1 ir d d. d., naujam, gražiam Dayton Convention Center įvyks didelio masto tauty festivalis. Dalyvauti užsiregistravusios 26 tautos, jų tarpe ir lietuviai. Viso festivalio organizatorė ir vadovė yra energinga ir sumani lietuvaitė p-lė Aldona Ryan.

135 skyriai atstovaus savo tautai tradiciniu maistu ir įdomiais meno exponotais. Parengimų salėje visos 26 tautos žiūrovus žavės savo tautiniais šokiais, dainom ir muzika.

Rengėjai Sv. Kryžiaus Parapijos Lietuvių Kultūros klubas su pirmininku Frank Ambrose.

Dayton lietuviai vieningai ir kruopščiai ruošiasi su jų gerbiamu ir mylimu Sv. Kryžiaus Parapijos Administratorium kun. V. Katarskiu priešaky, kaip galint įdomiau ir sėkmingiau šventėje dalyvauti.

Programoj bus progos ir vėl pamatyti mūsų jaunos šokėjas - Vėjelius. Nors juos Aldona ir Joseph Ryan suorganizavo tik praeitais metais, bet jie jau ne kartą sėkmingai pasirodė įvairiuose lietuvių ir kitataučių rengimuose. Didelė padėka Frances ir Charles Vangas, Aldonai ir Joseph Ryan, bei Judy Petrokas, kurie su pasišventimu moko šokėjus ir jiems akompanuoja.

LAIMUTĖ MARKEVIČIŪTĖ-ALVARADO

MERGAIČIŲ CHORAS RUOŠIASI Į EUROPA

Hamiltono Mergaičių choras Aidas, vad. sol. V. Verikailio susiorganizuotas prieš ketverius metus. Jam priklauso 60 mergaičių. Per kelis metus choras energingo vadovo solisto V. Verikailio rankose spėjo pasiekti aukšto lygio: skambėjo Kanadoje ir JAV-se. Koncertais žavėjo lietuvius Chicagoje, New Yorke, Hartforde, Clevelande, Baltimorėje, Detroito, Montrealyje, Toronte, Sudburyje, Delhi ir kitose kolonijose.

Šią vasarą su koncertais Aidas vyksta į Europą ir taip pat dalyvaus Kanados Lietuvių dienoje Kanados Winnipege.

Europoje koncertai įvyks Anglijoje, Vakarų Vokietijoje ir Italijoje.

Anglijoje koncertais ir Aidogloba rūpinasi S. Kasparas, Didžioios Britanijos Lietuvių Sąjungos pirmininkas. Koncertai vyks Londone rugpiūčio 17 d., o Manchesteryje - rugpiūčio 18 d.

Vakarų Vokietijoje, Hamburge - rugpiūčio 23 d.

Koncertu ir Aido atvykimu rūpinasi visuomenininkas kun. V. Šarka.

Aidas iš Hamburgo vyksta į Muencheną ir ten koncertuos rugpiūčio 25.

Muenchene Aido atvykimu rūpinasi visuomenės veikėja A. Grišenė.

Romoje Aido atvykimu ir audien-cija pas Šv. Tėvą rūpinasi prelatas A. Jonušas.

VIENYBĖ, 1974 m. gegužės-May 17 d.

Turint tokius gerus organizatorius Aidas vyksta į Europą su viltimi, kad jo išvyka praeis su gražiu pasisekimu. Aidas birželio 28-29 d. atliks dalį programos Lietuvių dienoje ir taip pat pamaldų metu giedos Winnipego katedroje.

Aidas reikalingas finansinės paramos. Be visuomenės paramos nebus įmanoma plano vykdyti. Choro Aidas tėvų komitetas ir specialius iššoms telkti komitetas iš-

šas įvairiais būdais organizuoja: ruošia parengimus, madų parodas.

Malonūs lietuviai, padėkime jaunimui. Jūsų auka įgalins jaunimą reprezentuoti mūsų kultūrą ir tuo pačiu jis savo daina laisvam pasauliui skelbs, kad mes norime laisvės. Aukas siųsti: Lithuanian Girls Choir Aidas, 121 Rothsay Avenue, Hamilton, Ontario 18M 2G3, Canada. Aidas bus visiems dėkingas. Aukotojai bus skelbiami spaudoje. J. ŠILELIS

DĖKOJA... KAM?...

"Darbininkas" dėkoja Marijai Rudienei, Balfo pirmininkei ir naujai Balfo vadovybei už Brooklyno įstai-goj turėtų baldų perleidimą. Toks "dovanojimas" primena mum kitą panašų. Prieš keletą metų pasimirė vienas geras tautietis, senas Amerikos lietuvis. Po mirties našlė atidavė jo užsiprenumeruotą 36-ties tomų Lietuvių Enciklopediją vienam Brooklyno kunigėliui. Šis padovanojo tą enciklopediją pranciškonam ir "Darbininkas" vėl galėjo padėkoti kunigėliui. K. M.

Antanas Kaunas (prie mikrofono) supažindina svečius su Alfredu Cilcium (sėdi) ir jo žmona Florencija jų vedybų 21-metų sukakties proga įvykusiose vaišėse, kurias jiems surengė Alfredo motina Konstancija (sėdi kairėje) Belecko svetainėje balandžio 6 d. Nuotraukoje dar matoma sėdinti Jokubavičienė ir vertėjas Mind. Tomkus. Vaišėse dalyvavo apie 100 asmenų iš Didžiojo New Yorke ir Westfield, Mass., kur gyvena Alfredas.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SPORTININKŲ SĄSKYRDIS

NEW YORKE

Į New Yorko padangę balandžio mėn. paskutinį savaitgalį buvo su-
lėkę lietuviai sportininkai iš įvai-
rių JAV ir Kanados vietovių į
tradicines S. Amerikos Lietuvos
sporto žaidynes. 1951 m. pradė-
tos žaidynes po 14 metų pertrau-
kos vėl aplankė New Yorką, kuris
ši kartą priglaudė 16 sporto klubų
atstovus.

Čia buvo rungtyniauta krepšini-
nyje, tinklinyje ir šachmatuose.
Buvo pasigesta stalo teniso, kuris,
nors programoje ir numatytas,
buvo išbrauktas, nes negalėjo at-
vykti pajėgiję šios šakos atstovai
iš Toronto (kažin ar toks spren-
dimas buvo sumanus, o, be to, argi
stalo tenisas vien tik Toronte kul-
tiviaujamas?). Šiaip ar taip, jeigu
būtų atvykę Toronto stalo tenisi-
ninkės, tai žaidynėse būtų pasiro-
dęs bent būrelis tarptautinės kla-
sės atstovų. Kitose sporto šakose
maišėsi tik parapinio (ir tai kai
kur gana prasto) lygio žaidėjai.

Daugiausia komandų žaidynėms
buvo iš Chicagos ir kaimyninio
Cicero. Iš šių vietovių su koman-
domis prisistatė: Lituanica,
Neris (Chicaga) ir Aras, Vėtra
(Cicero). Jų komandos ir nusine-
šė daugumą pirmųjų vietų. Galima
drąsiai tvirtinti, jog Chicaga su
apylinkėmis dar tebėra lietuviško-
jo sporto tvirtovė S. Amerikoje.

Vyrų krepšinio A klasėje, ku-
rijoje dalyvavo 8 komandos, laimė-
jo New Yorko LAK krepšininkai,
baigmėje įveikę Bostono LPK
105:90. Newjorkiečiai, kovoję dėl
čempionų vardo, turėjo "sunkią
duoną". Jie pirmose rungtynėse
vos (6:60) perlipo per Toronto
Aušrą, o tada gana sunkiai įveikė
ir Chicagos Nerį. Nugalėtojų ko-
mandoje žaidė: Misevičius (jis
sumetė net 40 taškų), Mikalauskas,
Beleckas, Miklas, Torney, Skei-
vys, Krulikas. Bostono komando-
je daugiausia taškų sumedžiojo
Baškauskas ir Gineitis (abu jie
buvo lietuvių rinktinės išvykoje į
Europą 1973 m. dalyviai).

Vyrų krepšinio B klasėje, 5 ko-
mandų varžybose, pirmąją tapo
Cicero Ateitis, kuri finale sumu-
šė Hamiltono Kovą 87:75. Laimė-
tojų taškai: Strumila 21, Bačins-
kas 18, Z. Tauginas 17, Šlaučiū-
nas 14, Hoover 13, A. Tauginas 2,
Juozaitis 2.

Be vyrų, krepšinyje buvo kovota
mergaičių ir jaunių įvairiose kla-
sėse. Jaunių A kl. pirmąją vietą
iškovojo Detroito Kovas (baigmėje
nugalėjo Chicagos Nerį). Čia
rungtyniavo 8 penketukai. B kl. iš
7 komandų tarpo pirmąją tapo Chi-
cagos Lituanica, baigmėje įvei-
kusi Hartfordo Grandį. Jaunių C
kl. iš 4 penketukų pirmuoju išėjo

Chicagos Neris. Ji baigmėje su-
kūlė New Yorko LAK.

Gera naujiena buvo mergaičių
krepšinis. Nors čia labiau įkrep-
šini panašėjo Kanados Lietuvaičių
žaidimas. Jos ir buvo pirmosios
šioje grupėje (finale Hamiltono
Kovas įveikė Toronto Aušrą. Ki-
tos komandos - New Yorko ir Chi-
cagos buvo specialiai sudarytos tik
šioms žaidynėms ir yra labai maža
viličių jas ateityje pamatyti (ne-
bent per sekančias žaidynes).

TINKLINIS IR ŠACHMATAI

Jeigu krepšinyje komandų ne-
trūko, tai tinklinyje jas buvo gali-
ma suskačiuoti ant vienos rankos
pirštų. Net ir pavykusi moterų
tinklininkių išvyka į Europą 1973
metais neuždegė mūsų tinklininkių,
išskyrus Cicero, kuris čia prisistatė
su trimis komandomis. Labai
lietas buvo vyrų krepšinis.
Čia nepasirodė meistras - Cle-
velando Zaibas. Laimėjo Bostono
LPK, įveikęs Baltimorės LAK.
Moterų nugalėtojos - Clevelando
Zaibas, sukūlęs Cicero Vėtrą.
Mergaičių A kl. pirmąją vietą nu-
sinešė Cicero Vėtra (nugalėjo
Zaibą). Cicero merginos laimė-
jimą pakartojo ir mergaičių B kl.
Įdomu, jog pakanka kelių tinklinio
entuziasčių, kad tinklinis išbujojų,
kaip kad yra Ciceroje, kur N.
Bernardzikienė ir V. Kaunienė pa-
jėgė išlavinti visą būrį merginų.
Būtų gera, kad tokių grupių būtų
ne tik Ciceroje ir Clevelande, bet
dar dešimtyje vietų Amerikoje bei
Kanadoje.

Šachmatuose komandos visai ne-
pasirodė, tad buvo tik individua-
lios varžybos, kurios sutraukė tik
vietinius ir Bostono žaidėjus. Vyrų
grupėje laimėjo Leonavičius iš
Bostono, o jaunių gr. - Girnius,
taip pat iš Bostono.

SPORTAS LIETUVOJE

- KAUNIETĖ ASTA GIEDRAI-
TYTĖ iš Jugoslavijos parsivežė
du Europos stalo teniso pirmeny-
bių medalius. Ji moterų dvejete
(su Z. Rudnova) iškovojo III vietą.
Taip pat komandinėse varžybose
ji gavo bronzos medalį, nes at-
stovavo trečioje vietoje likusią
Tarybų Sąjungos rinktinę. Perna
Giedraitytė iš toje pačioje Jugo-
slavijoje įvykusių pasaulio stalo
teniso pirmenybių buvo parsive-
žusi sidabro medalį.

- VILNIETIS A. JUOZAITIS Bul-
garijoje įvykusiose tarptautinėse
plaukimo varžybose užėmė pir-
mąsias vietas 100 ir 200 m plau-
kimuose krūtine. Tarybų Sąjun-
gos ir R. Vokietijos plaukimo rung-
tynėse Minske 200 m distancija jis
atplaukė trečias.

LAZDYNAI

(Atkelta iš 7 psl.)

kyla į kalną, kerta miškelį. . .

Pėsčiųjų alėjos apskritai su-
teikia Lazdynams daug jaukumo.
Jos primena Vilniaus senamiesčio
gatveles. . . Kažkur toli zuja ma-
šinos, o čia ramu. Vaikai sau-
giai keliauja į mokyklą.

Beje, Lazdynuose jau baigiami
mikrorajonų centrai, kyla trečia
vidurinė mokykla, auga visuomeni-
nis centras. Bet darbas dar ne-
baigtas.

Dar turime daug ką pastatyti.
Visuomeninius pastatus statome
pagal individualius projektus. Jau-
nas architektas A. Alekna supro-
jektavo polikliniką, kuri jau pa-
statyta, Č. Mazūras - kino teatrą
(taip pat jau pastatytas) ir dabar
statomą vidurinę mokyklą, kuri bus

V. CEKANAUSKAS

nauja savo paviljonine sistema.
Taip sakant, eksperimentas. Kije-
vo architektai projektuoja Lazdy-
nų centrui uždara plaukimo ba-
seiną, mes - būtini kombinatą,
sportinę aikštyną.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

MŪSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI
VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant
apdraudus, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu,
pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais
kitais reikalais, -- kreipkitės!

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir
visais reikalais kreipkitės!

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės
valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

LIETUVIAI LABAI GRAŽIAI PASIRODĖ

Kovo 16 d. New Britaino Aukštesniosios mokyklos patalpose čia gyvenančios tautybės, iš viso 18, surengė gražų pasirodymą. Buvo italai, lenkai, ukrainai, švedai, indėnai, portorikiečiai, honduriečiai, prancūzai, airiai, brazilai, izraelitai, lietuviai ir kiti. Lietuviai pasirodė pažymėtinai.

Jie turėjo du stalus, apkrautus puikiais eksponatais. Čia buvo austų ar siuvinėtų rankų darbų. Viename rankšluostyje išausti Lietuvos himno žodžiai. Galėjai matyti ir lietuviškų muzikos instrumentų, kaip kankles, gitarą ir kita. Buvo daug gintaro dirbinių, margučių, du gražūs raguoliai, daug pyragaičių; gaublys su ženklų, kur yra Lietuva. Aukščiau stalų sienos buvo išpuoštos tautinėmis spalvomis: geltona, žalia, raudona.

Paskui lietuviškas, tautiniais drabužiais pasipuošusios, pašoko du tautinius šokius: Kepurinę ir Lenciūgėlių, o "Ramunėlės" kvartetas padainavo dvi dainas: "Ar aš tau, sese, nesakiau" ir "Pilkie keleliai".

Be to, labai rūpestingai buvo paruošta ir atspausdinta informacija anglų k. apie Lietuvą. Pateiktos

geografinės žinios, plotas, sostinė Vilnius; kalba, kuri sulyginta su lotynų, graikų ir sanskrito kalbomis, o jos kilmė indoeuropietiška.

Nurodyta, kad Lietuvos gyventojų 80% yra katalikai (1940 m.). Sakoma, kad svarbiausias rusų-komunistų tikslas - tai katalikybę sunaikinti. Katalikų bažnyčios neva egzistuoja, bet jų veikimas sumažintas. Pvz., šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje paversta muziejum, šv. Stanislovo bažnyčia, statyta 1387 m., - meno galerija. Rašoma, kad lietuvių tauta verčiama kentėti tylioje jos tragiškoje lemtyje už komunistų geležinės uždangos. Tačiau Vakarų tautos, jų tarpe ir JAV, pripažįsta Lietuvą, kaip nepriklausomą valstybę su jos kalba ir kultūra.

Tai puikus ambasadoriškas rengėjų sumanymas paskleisti šią informaciją tautybių pasirodyme ir besilankančių tarpe. O tą lietuvių pasirodymą surengė trys lietuviškos, kurios šioje aukštesnioje mokykloje sudarė: Virginija Liudžiūtė, Irena Leiberytė ir Karen Sadauskaitė. JONAS BERNOTAS

SVEIKDAMAS DĖKOJA

Ilgametis Vienybės skaitytojas Jonas Kriaučiūnas buvo susirgęs ir dabar jau sveiksta. Ligonį aplankė jo artimieji, kuriems nuoširdžiai dėkoja. Ypatingai dėkoja tame pačiame name gyvenančiam poetui Stasiui Jakštui, kuris, prieš išvykdamas ilgesnių atostogų į Ispaniją, dar rado laiko aplankyti besveikstantį Kriaučiūną ir jam palinkėti greitai sustiprėti.

JONAS KRIAUČIŪNAS

DAVENPORT 6-1658

ESTABLISHED 1941

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MASPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS

EDWARD A. KODIS

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 738-1946.

ČIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

MIRĖ ANTANAS EMPAKERIS

Balandžio 5 d. New Britaine po ilgos ligos mirė Antanas Empakeris, sulaukęs 83-jų metų amžiaus. Po religinių apeigų palaidotas šv. Marijos kapinėse šalia žmonos, mirusios prieš šešerius metus.

Po laidotuvių duktė Eleonora, duktė Birute, surengė pusryčius.

A. Empakeris paliko dvi dukteris, Eleonorą Arlauskienę, gyv. New Britaine, Conn., Birutę Lukoševičienę, gyv. Woodhavene, N. Y., seserį Oną Lietuvoje, penkis vaikaičius ir du provaikaičius. Sūnus Zenonas yra dingęs karo metu, kai besitraukdami vokiečiai jį buvo

paėmę darbams prie apkasų.

Į šį kraštą A. Empakeris buvo atvykęs 1949 m. ir New Britaine išgyveno 25-rius metus. Į pensiją yra išėjęs prieš 18 metų.

A. Empakeris buvo kilęs nuo Kudirkos Naumiesčio, Vilkaviškio aps., ūkininkas. Velionis ir jo šeima teko pažinti Klein Wittensee, Vokietijoje, kai ten stovykloje buvo įsteigta lietuviams gimnazija ir joje mokėsi Birutė Empakerytė. Tiesa, Birutė teko mokytis lietuvių kalbos ir Vilkaviškio gimnazijoje. Tai maloni šeima, geri žmonės.

JONAS BERNOTAS

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISER

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

ANTANO SMETONOS SUKAKTIS

Gegužės 12 d. New Yorke paminėjome pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos gimimo šimtmečio ir 30 metų mirties sukaktis. Apreiškimo Lietuvos bažnyčioje Brooklyne celebracinėms mišioms vadovavo kun. Pr. Raugas. Ir penki kunigai, Lietuvos parap. choras, vadovaujant varg. Algirdui Kačanauskui, giesme pradėjo. Buvo susitelkę pamaldose Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis ir eilė organizacijų su savo ženklais ir vėlavomis. Progai pritaikytą kalbą pasakė klebonas kun. Pr. Raugas.

Kun. Juozas Čekavičius, savo jaunystės dienomis arčiau pažinęs A. Smetoną, pasakė pamokslą. Pažymėjo prezidento gyvenimo ir veiklos kelią.

Pamaldos baigtos "Marija, Marija" ir Lietuvos himnu.

Akademinis minėjimas įvyko Kultūros židinyje. Rengimo komiteto pirm. J. Sirusas įžanginiu žodžiu paminėjo minėjimo reikšmę. Ir minėjimą pravedė pakvietė Vytautą Abraitį.

Amerikos ir Lietuvos himnams vadovavo Mečislovas Razgaitis, akompanavo A. Prižgintas.

Garbės prezidiume buvo 12 lietuvių su Lietuvos gen. konsulu A. Simučiu ir velionio dukra Smetonaite, Kun. P. Baltakis sukalbėjo invokaciją. Kalbėjo gen. konsulas A. Simutis, Emilija Čekienė, dr. Antanas Butkus. Jis plačiai išryškino prezidento gyvenimo ir jo būdo bruožus, išskeldamas jo lietuviškumą ir kovingumą už tautos teises.

Meninę programą atliko sol. Daiva Mongirdaitė-Richardson, sudainuodama Gruodžio "Ko čia taip ilgu" ir "Aguonėlis", Gounod "Deimantų" ariją ir op. Fausto. Pianistas Antanas Smetona skambino 24 Chopino preludus.

Minėjimas baigtas vaišėmis.

LB NEW YORKO APYGARDOS iniciatyva balandžio 25 d. Kultūros židinyje įvyko New Yorko organizacijų susirinkimas, kuriame, tarp kitų dalykų, išrinktas vykdomasis komitetas iš 17 asmenų rengti pagerbimą prel. J. Balkūnui ir Gen. Lietuvos konsului A. Simučiu. Prel. Balkūnas bus pagerbiamas kaip Liet. Bendruomenės Laikino Organizacinio komiteto pirmininkas ir visuomenininkas. Konsului Simučiu šiemet sukanka 65 m. amžiaus. Komitetui pirmininkauja A. Vakselis.

UBA-BATUNO metinė konferencija šiemet šaukiama šeštadienį, birželio 8. Ji įvyks BATUNO įstailgos patalpose, Bronx, N. Y. Konferencijos metu bus paskelbti rinkimų rezultatai į UBA-BATUNO direktoriatą, kurį išrenka visi baltiečiai, gyvenantys visuose kontinentuose, korespondenciniu keliu. Rinkiminės komisijos pirmininkas estas Victor Vinkman,

PETRAS WYTENUS rūpinas Birželio trėmimų minėjimu prie Lietuviško kryžiaus buv. Pasaulinės parodos vietoje.

ALFONSAS LIEPINAS-LIEPA, baletto artistas, ilgokai gyvenęs New Yorke ir čia reiškęs baletu tarp amerikiečių ir lietuvių, staiga mirė balandžio 19 d. Miami, Fla., kur turėjo baletto mokyklą ir buvo šokių instruktorium. Liepinas baletu mokėsi Lietuvoje ir nuo 1938 metų šoko Kauno valstybės teatre. Pasitraukęs į Vokietiją, Kasselio stovykloje buvo suorganizavęs baletto studiją ir 1947 m. turėjo pagrindinę rolę pabėgėlių pastatyta me spektaklyje Coppellia. Jis taip pat šoko ir Kasselio miesto teatre.

NEWYORKIEČIAI PAULIUS JURKUS ir PRANAS NAUJOKAITIS ir chicagietis Anatolijus Kalrys suredagavo lietuvių poezijos antologiją, kurioje dalyvauja 50 autorių, nepatekusių į Kazio Bradūno Chicagoje redaguotą "Lietuvių poezija III". Ši antologija bus pavadinama "Trečiasis vainikas". Ji skiriama pabėgėliškąjo gyvenimo trisdešimtmečiui paminėti. Knyga bus spausdinama Morkūno spaustuveje Chicagoje.

N. Y. FILATELISTŲ DRAUGIJA išleido savo biuletinį - bendrų žinių iš filatelistų gyvenimo, aprašomi Vokietijos DP stovyklų pašto ženklai, skelbiami pardavimai, aukcionai, Lietuvos pašto ženklų aprašymai, V. Donielos straipsnis, kaip antrojo pasaulinio karo metu vokiečiai cenzūravo Lietuvos paštą.

Biuletenis anglų kalba, jį redaguoja Walter E. Norton, gyvenęs Philadelphiaje, jam talkina Charles Matuzas, gyvenęs Richmond Hill, N. Y. Administruoja A. Vizbara, Floridoje. Draugija narių turi visoje Amerikoje.

Newyorkietis Jonas Gaidys bent kartą į metus pasiunčia dovanų Punsko lietuviams. Čia jis prie centrinio pašto New Yorke su 19 siuntinių, kuriuos išsiuntė šį pavasarį.

LDD MARGUČIŲ BALIUS

Tradicinis Lietuvių Darbininkų draugijos 7 Kp. margučių balius įvyko bal. 27 FFI svetainėje, Woodhaven, N. Y. Svečių prisirinko pilna svetainė. Programai vadovavo pirmininkė Bronė Spūdienė.

Programai pravedti pakvietė red. Joną Valaitį. Jis pakvietė ir kalbėjo: Lietuvių radijo vedėjas prof. dr. Jokūbas Stukas, ALTOs New Yorko skyriaus ir kelių kitų organizacijų pirmininkas ar valdybų narys, SLA Pildomosios tarybos Izdo Globėjas adv. Steponas Briedis, Darbininko red. Paulius Jurkus, adv. Antanas Savelskis, 54 siuvėjų lokalo buvęs ilgametis pirmininkas Vincas Zaveckas, LDD veteranė veikėja Natalija Stilsonienė, LDD sekretorius Antanas Šateika, LDD finansų sekretorius J. Galinis ir eilė kitų.

Kalbėtojai nurodė, kad LDD atlieka gražų darbą tikslu palaikyti lietuviškas tradicijas. Lietuviybė gyvuos, kol bus gyva lietuvių kalba ir prisimenami lietuviški papročiai.

Lilija Šateikienė papasakojo

margučių istoriją, nušvietė jų vertę ir grožį.

Svečių iš toliau buvo Marija Akelienė iš Floridos, Jonas Valentinas iš Venezuelos.

Kontestui už gražiausius margučius vadovavo Lilijos ir Antano Šateikų sūnus Randalgas Gediminas Šateika. Margučiams įvertinti komisija: J. Didžiulionis, P. Jurkus, adv. Savelskis, Loreta Stukienė ir Mrs. John Norton.

Išlaimėjimus tvarkė Marytė Vasilka, M. Akelienė ir Galinienė. Už gražiausią margutį komisija pirmą premiją paskyrė Br. Spūdienei, antrą - Onai Barloff ir trečią - LDD narei Mrs. Fifi.

REGINA ŽYMANTAITĖ įgaliota atstovauti Lietuvių Moterų Klubų Federacijai General Federation of Women's Clubs konvencijoje gegužės 26 - birželio 1 Minneapolis, Minnesota.

Reikalingas butas vidutinio amžiaus rimtai moteriai. Tel. Vienybėi AP 7-7257

Dalis Liet. Darb. Draugijos Margučių balius dalyvių su ilgamečiais savo nariais Vincu ir Ona Zaveckais (sėdi vid.), kurių vedybų sukaktis tą vakarą prisiminta. Už Zaveckų stovi Onos sūnus Jonas Didžiulionis su žmona Milda.